



udruženje  
**ŽENE NA  
PREKRETNICI**

---

**IZVEŠTAJ  
ZA  
2016. GODINU**



udruženje  
**ŽENE NA  
PREKRETNICI**

---

Za Udruženje „Žene na prekretnici“ 2016. godina je godina **RAZVOJA I MEDIJSKOG NASTUPA.**

Udruženje je osnovano **1. decembra 2015.** godine, sa idejom da ekonomski i društveno aktivira žene, u srednjim i starijim godinama koje su ostale bez posla.

Udruženje je veoma zadovoljno da je u toku kalendarske godine održano tri edukativna ciklusa za 150 žena, otvoren sajt Udruženja, ostvaren prvi kontakt sa lokalnom samoupravom, kao i prvi medijski nastupi.

Udruženje sa zadovoljstvom prezentira svoj drugi godišnji Izveštaj koji će pokazati da je za kratko vreme urađeno mnogo, da su rezultati ohrabrujući za dalji razvoj i osnaživanje Udruženja i da je Udruženje izašlo u javnost i postalo medijski prepoznato.

*Predsednica Upravnog odbora*



udruženje  
**ŽENE NA  
PREKRETNICI**

---



**Izveštaj za 2016. godinu**



## SADRŽAJ

Sadržaj .....	4
Izvršni rezime (Executive Summary) .....	5
Osnivači .....	7
Rodna diskriminacija na tržištu rada .....	8
Ciljevi I ciljna grupa .....	10
EDUKATIVNI PROGRAM: RADIONICE I SAVETOVALIŠTA .....	11
Odnosi sa javnošću .....	14
<b>Vizuelni identitet</b> .....	14
<b>Mediji</b> .....	14
<b>Javni nastupi</b> .....	15
Partneri .....	16
Donacije .....	17
Rezultat aktivnosti .....	18
Pogled u budućnost – Plan za 2017. godinu.....	19
FINANSIJSKI PLAN ZA 2017. GODINU .....	20
Finansijski izveštaj.....	21
Aneks 1 .....	22
Aneks 2 .....	25
Aneks 3 .....	26
Aneks 4 .....	27



## IZVRŠNI REZIME (EXECUTIVE SUMMARY)

Ovo je Izveštaj o radu Udruženja „Žene na prekretnici“ za kalendarsku 2016. godinu – prvu godinu aktivnosti Udruženja posle osnivanja krajem 2015. godine.

Izveštaj obuhvata nekoliko segmenata – o samom Udruženju, o aktivnostima Udruženja, partnerima, donatorima, finansijskom izveštaju za 2016. godinu, kao i pogled u budućnost – plan aktivnosti i finansijski plan za 2017. godinu.

Činjenice koje su inicirale osnivanje Udruženja nisu bitno promenjene, stopa zaposlenosti žena je još na zabrinjavajuće niskom nivou, kao i razlika u odnosu na zaposlenost muške populacije (niža je gotovo 14 procenatnih poena), društvene promene uzrok su otpuštanja starijih osoba.

U prvoj godini aktivnosti Udruženja postignuto je sledeće:

**Radionice i savetovališta** - Udruženje je realizovalo 3 edukativna ciklusa za 5 grupa polaznica. Organizovane su 42 radionice, 22 grupna savetovališta, 90 individualnih savetovališta. Učestvovala su 23 predavača. Preko 150 žena ciljne grupe prijavilo se za učestvovanje u programu. Program im je omogućio da povrate veru u sopstvene snage, steknu nove veštine i znanje o raznim tehnikama za prijavljivanje za posao, da čuju uputstva i informacije o tome šta je sve potrebno za pokretanje sopstvenog posla. Kroz interakciju sa drugim polaznicama i predavačima, žene su takođe stekle i proširile svoje društvene i profesionalne mreže, što je jedan od ključnih faktora za uspešno ekonomsko angažovanje i poslovne poduhvate.

**Partneri** – Udruženje je potpisalo protokole/memorandume o saradnji sa Nacionalnom službom za zapošljavanje – Filijala za grad Beograd, Udruženjem građana Centar za edukaciju i razvoj – Psihofokus, „Kućom ljudskih prava i demokratije“, Udruženjem poslovnih žena Srbije i Centrom za primenjenu psihologiju.

**Donatori** - Udruženje se na početku svog rada, sve do juna meseca 2016. godine finansiralo iz ličnih finansijskih doprinosova osnivača. Prva donacija dobijena je u junu 2016. godine od Kontrole letenja Srbije i Crne Gore, SMATSA. doo, Beograd. Udruženje je učestvovalo samostalno na četiri konkursa i kao partner Udruženja poslovnih žena Srbije na jednom. Krajem 2016. godine Međunarodni ženski klub je prihvatio projekat Udruženja za aktivnosti u 2017. godini.

**Odnosi sa javnošću** – Udruženje je radilo na svom vizuelnom identitetu (znak, website, FB, roll up, flajer, vizit karte su vizuelno usklađeni sa prepoznatljivim dizajnom). Medijski nastupi su bili krajem godine intenzivni – u novinama i časopisima je objavljeno 6 članaka, bilo je 3 nastupa na radiju i 6 TV nastupa. Udruženje je učestvovalo i na „Serbian Vision“ – multi-



kongresu u organizaciji Nemačko-srpske privredne komore. Organizovane su i različite prezentacije, u Kući ljudskih prava, u SO Čukarica, SO Mladenovac, kao i Okrugli sto u SO Čukarica.

**Plan za 2017. godinu** – Udruženje će nastaviti sa edukativnim programom i planira da doprinese osnaživanju i povezivanju najmanje 300 žena ciljne grupe. Udruženje će pojačati rad na lobiranju za prava žena u vezi rada. Planira se izrada posebnog dokumenta – izveštaja o položaju i izazovima žena koje gube posao u srednjim i starijim godinama. Sa lokalnom samoupravom se planira dalji rad, kao i širenje aktivnosti na celu teritoriju Srbije. Udruženje će nastaviti rad na osnivanju klubova pri opština.

*Doprinos pisanju ovog Izveštaja dale su sve članice Udruženja.*



udruženje  
**ŽENE NA  
PREKRETNICI**

## OSNIVAČI

Osnivači udruženja su grupa žena koje su na volonterskoj bazi udružile svoja profesionalna znanja kako bi dale svoj doprinos rešavanju ovog ozbiljnog ekonomskog i socijalnog pitanja.

<p>Udruženje „Žene na prekretnici“ upisano je 11.12.2015. godine u Registar udruženja Agencije za privredne registre Republike Srbije.</p> <p>Matični broj: 28188765</p> <p>PIB: 109296366</p> <p>Delatnost: 9499 – Delatnost ostalih organizacija na bazi učlanjenja</p> <p> Znak Udruženja je autorsko delo dizajnerke, Marije Gačanović Gray</p>	<p>Osnivači Udruženja:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Miroslava Perišić,</li><li>• Zorica Stevanović,</li><li>• Dragana Mladenović,</li><li>• Svetlana Cerović,</li><li>• Milijana Ilić,</li><li>• Gordana Jeremić-Zec,</li><li>• Snežana Stanojević, i</li><li>• Vesna Bajković</li></ul>
---	---

U toku 2016. godine, na prvoj redovnoj sednici Skupštine Udruženja usvojene su odluke kojima je delimično promenjen sastav Upravnog i Nadzornog odbora Udruženja, tako da su odbori zasedali u sledećem sastavu:

Upredni odbor:

- Miroslava Perišić, predsednica,
- Zorica Stevanović, potpredsednica,
- Milijana Ilić, član,
- Svetlana Cerović, član, i
- Dragana Mladenović, član.

Nadzorni odbor:

- Gordana Jeremić-Zec,
- Snežana Miladinović, i
- Jovanka Trifunović.

Na prvoj redovnoj sednici Skupštine održane u junu 2016. godine, u članstvo Udruženja su primljene:

- Gordana Bešir Lasica,
- Zorica Ličina,
- Jovanka Trifunović,
- Vesna Vujić,
- Olivera Đurđević,
- Milena Milisavljević,
- Dragica Levnaić,
- Slavica Rakić,
- Snežana Miladinović.



## RODNA DISKRIMINACIJA NA TRŽIŠTU RADA

Raspoloživi podaci potvrđuju da su žene u nepovoljnijem položaju u odnosu na muškarce u svim oblastima društvenog života, a da je to posebno izraženo u oblasti rada. Kada je u pitanju rodni jaz u oblasti rada i zarada, Srbija je na poslednjem mestu u Evropi, ističe se u dokumentu „*Indeks rodne ravnopravnosti u Republici Srbiji: Merenje rodne ravnopravnosti u Srbiji 2014*”<sup>1</sup>. Među 28 evropskih zemalja, indeks rodne ravnopravnosti u domenu rada najniži je u Srbiji.

Serija istraživanja koje je Ministarstvo za rad, zapošljavanje, socijalna i boračka pitanja sprovelo u toku 2014. godine, pokazala su da rodna ravnopravnost nije dostignuta u Srbiji i da se žene suočavaju sa brojnim problemima u ostvarivanju svojih prava, te da postoji dubok jaz između proklamovanih principa i konkretne prakse u sprovođenju politika.

Iako čine polovicu stanovništva radnog uzrasta, stopa zaposlenosti žena (42,9%) znatno je niža u odnosu na broj zaposlenih muškaraca (56,5%). Program tekućih reformi uzrokovao je dalje potrese na tržištu rada i gubitke posla. Posebno su pogodjeni ljudi starosti od 45 do 64 godine. Izveštaj poverenika za rodnu ravnopravnost za 2014. godinu ističe da, diskriminacija na osnovu starosnog doba postaje sve vidljivija u društvu i da bez posla ostaje veliki broj starijih osoba, u godinama od 50 do 64 a žene su prve na udaru kada je u pitanju otkazi vezani za tehnološke viškove, stečaj i privatizaciju, ili smanjivanje zaposlenih u javnim preduzećima. Podaci Nacionalne službe za zapošljavanje pokazuju da osobe starije od 50 godina predstavljaju 26% ukupnog broja nezaposlenih. U 2015. godini, nezaposlenost među ženama 40+ povećana je za 2,7%, a čak za 5,4% među ženama 50+.

Kada je u pitanju i samo-zapošljavanje, “udeo žena u ukupnom broju preduzetnika u Srbiji iznosi tek oko 26 odsto. Nedovoljna zastupljenost ženskog preduzetništva može se objasniti brojnim preprekama sa kojima se one suočavaju u Srbiji kada osnivaju mala i srednja preduzeća i vode poslove. Iako se sa mnogim od tih prepreka suočavaju i žene i muškarci, kod žena one su često izraženije zbog uticaja različitih faktora, kao što su: nedostatak kontakata i pristupa finansiranju, rodno zasnovana diskriminacija i stereotipi, poteškoće u usklađivanju poslovnih i porodičnih obaveza i razlike u načinu na koji žene i muškarci pristupaju preduzetništvu”<sup>2</sup>.

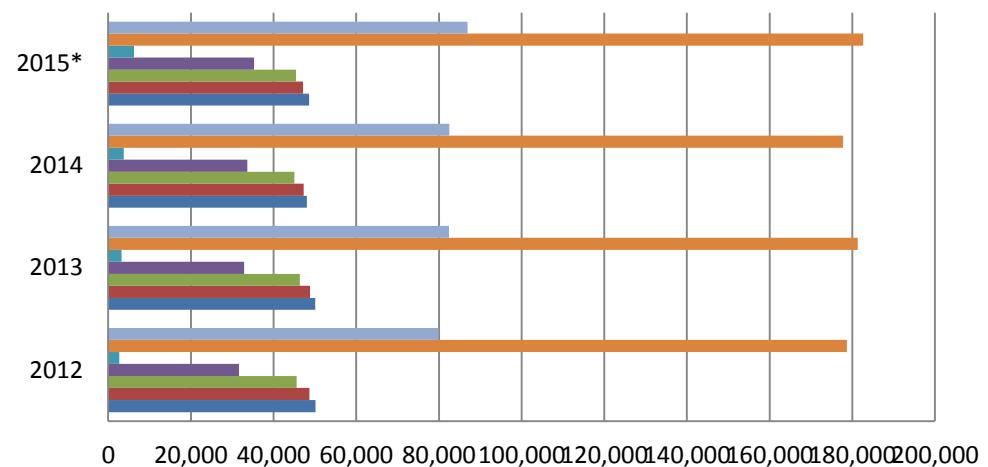
<sup>1</sup> Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva, Vlada Republike Srbije, („*Indeks rodne ravnopravnosti u Republici Srbiji: Merenje rodne ravnopravnosti u Srbiji 2014*”, 2016

<sup>2</sup> Sonja Avljaš, Marko Vladislavljević i mr Sanja Popović-Pantić, “*Rodna analiza odabranih državnih mera za podršku preduzetništvu u Srbiji*”, Beograd, 2012



U nastavku je tabela koja jasno pokazuje rodnu diskriminaciju na tržištu rada:

**Prikaz broja nezaposlenih žena po starosnim grupama  
(2012-2015\*)**



	2012	2013	2014	2015*
ukupno žene 50+	79,903	82,403	82,472	86,931
ukupno žene 40+	178,705	181,292	177,755	182,611
60-64	2,667	3,198	3,768	6,244
55-59	31,643	32,885	33,648	35,263
50-54	45,593	46,320	45,056	45,424
45-49	48,684	48,808	47,266	47,124
40-44	50,118	50,081	48,017	48,556



## CILJEVI I CILJNA GRUPA

Udruženje „Žene na prekretnici“ osnovano je u decembru 2015. godine sa ciljem da ekonomski i društveno osnaži i osposebi žene u godinama 45+ koje su ostale bez posla da se ponovo radno angažuju na novom poslu ili u novoj karijeri kroz pružanje besplatnog edukativnog programa, raznih vidova podrške, relevantnih informacija i intenzivnog umrežavanja. Osnaživanjem žena koje su otpuštene da se socijalno i ekonomski angažuju, Udruženje obezbeđuje da njihovo bogato poslovno i životno iskustvo i potencijal postanu ponovno resurs zajednice. Na taj se način bar delimično kompenzuju negativni efekti otpuštanja i prave koraci prema smanjenju dubokog rodnog jaza koje postoji na tržištu rada u Srbiji.

Žene 45+ su posebno ranjiva grupa pošto mnoge još ne ostvaruju prava na penziju, nemaju savremeno iskustvo u traženju posla, nisu interesantne za poslodavce zbog svojih godina, a u velikom broju kao razvedene ili samohrane majke nemaju druge izvore prihoda. Projekat nudi relativno brz i potpuno izvodljiv izlazak iz situacije koja se osobi u tim okolnostima čini bezizlaznom.

Ciljevi i rad Udruženja su u skladu sa Nacionalnom strategijom za rodnu ravnopravnost za period 2016-2020. godine i sa Akcionim planom za period od 2016-2018. godine, koja ističe da su se žene starije od 45 godina, koje su ostale bez posla, našle u posebno teškoj situaciji na tržištu rada, suočene sa ograničenim mogućnostima da nađu novo zaposlenje. Ciljevi su takođe u skladu sa Nacionalnom strategijom zapošljavanja za period 2011-2020. godine koja takođe ističe žene i starije ljudi kao teško zapošljive kategorije i predviđa treninge za aktivno traženje posla; radionice za prevazilaženje anksioznosti; obuke za izgradnju samopouzdanja i za sticanje preduzetničkih veština.

Udruženje „Žene na prekretnici“ je dobrovoljno, nevladino i neprofitno udruženje građana.



## EDUKATIVNI PROGRAM: RADIONICE I SAVETOVALIŠTA

Edukativni program ekonomskog i društvenog osnaživanja otpuštenih žena starosti 45+ godina ostvaruje se kroz seriju radionica i savetovališta iz sledećih oblasti: psihološke, pravne, komunikacijske, finansijske i preduzetničke. Ovaj sveobuhvatni program u trajanju od dva meseca realizuje se kroz paket od osam radionica i četiri tipa savetovališta.

Od osnivanja u decembru 2015. do kraja decembra 2016. godine, Udruženje je realizovalo 3 edukativna ciklusa za 5 grupa polaznica. Ti ciklusi su podrazumevali organizovanje 42 radionice, 22 grupna savetovališta, 90 individualnih savetovališta i učestvovanje 23 predavača (biografije predavača nalaze se u prilogu ovog Izveštaja kao Aneks 1). Preko 150 žena srednjih godina koje su ostale bez posla prijavilo se za učestvovanje u programu koji im je omogućio da povrate veru u sopstvene snage, steknu nove veštine i znanje o raznim tehnikama za prijavljivanje za posao, da čuju uputstva i informacije o tome šta je sve potrebno za pokretanje sopstvenog posla. Kroz interakciju sa drugim polaznicama i predavačima, žene su takođe stekle i proširile svoje društvene i profesionalne mreže, što je jedan od ključnih faktora za uspešno ekonomsko angažovanje i poslovne poduhvate.

Prolećni ciklus je trajao od 30. marta do 8. aprila; jesenji od 13. septembra do 28. oktobra, a zimski od 1. novembra do 23 decembra.

### PROGRAM RADIONICA PROLEĆNOG CIKLUSA

1. Uvodna: Ideja programa i saradnja za Nacionalnom službom za zapošljavanje;
2. Psihološka orientacija i podrška: „Životna kriza - šansa ili gubitak“;
3. Upravljanje karijerom: „Pomoć i podrška u traženju posla“;
4. Pravna pomoć i orientacija: „Šta ako nam se dogodi otkaz?“;
5. Lični razvojni plan: „Upravljanje karijerom“;
6. Otkrijte svoje preduzetničke osobine: „Od ideje do realizacije“;
7. Upravljanje životom: „Kako da živite bolje, kada sve ide loše?“;
8. Finansijska podrška: „Gde i kako do investicija za pokretanje posla“.

Sa boljim razumevanjem potreba zahvaljujući razgovorima sa polaznicima, na kraju svakog ciklusa, i evaluacionim upitnicima, deljenim na kraju svake radionice, program se obogaćivao i u sadržaju i u formi. Tri su segmenta posebno dobila na značaju: pravni, psihološki, i preduzetnički, a savetovališta su uvedena kao nove forme interakcije sa polaznicama. Savetovalište se pokazalo kao efikasniji oblik pružanja specifičnije podrške, nekada grupne a nekada individualne, nego sto je to bilo moguće u radionicama. Tako dok je u prolećnom ciklusu svakoj polaznici ponuđena jedna radionica nedeljno, u zimskom ciklusu radionice i savetovališta su uvedena tri dana u nedelji (vidi program zimskog ciklusa u Aneksu 2 u prilogu ovog Izveštaja).

### SAVETOVALIŠTA

Nakon prvih pravnih radionica, jasno se javila potreba za obrazovanjem posebnog savetovališta za pružanje pojedinačne pravne pomoći i podrške. Pravno savetovalište je tako zvanično počelo sa radom 5. februara 2016. godine (vidi Aneks 3 u prilogu ovog



Izveštaja) i nastavilo sa radom tokom cele godine. Saradnici Savetovališta su dali vrlo korisne pravne savete i uputstva koje su dostupna u pisanoj formi i na sajtu Udruženja.

Psihološka podrška je u početku pružana na individualnoj osnovi te je tako oko dvadesetak polaznica koje su izrazile potrebu prošlo kroz 5-10 individualnih sesija svaka. Kasnije su dodavane nove aktivnosti u cilju pojačanja psihološke podrške. To su bila savetovališta kroz grupni rad, i dodane radionice ("Neprijatne emocije – zdrave i nezdrave" i "Donošenje odluka - korak po korak do cilja"), koje su pažnju stavile na to da nezaposlene žene nauče kako da postavljaju pitanja i da, bez rasplinjavanja, u razgovoru sa preduzetnicama ili poslodavcima, znaju šta hoće i to jasno iskažu. Najzad počelo se i davanjem testova za profesionalne orientacije uz individualne razgovore o rezultatima psihološkog testiranja. Sve je to značajno ojačalo psihološku podršku koja se pokazala kao preduslov za uspešan rad u drugim segmentima programa.

Podjednako je raslo interesovanje polaznica za samo-zapošljavanje te je sve veći broj radionica i savetovališta bilo posvećeno temi preduzetništva. Tako su pored otkrivanja preduzetničkih osobina, uvedene i vrlo praktične teme kao što su pisanje biznis plana, registrovanje firme, vođenje knjiga. Specijalno interesovanje izazvala je nova radionica osmišljena kao razgovor sa uspešnim poslovnim zenama o izazovima, uspesima i zadovoljstvima vođenja privatnog biznisa.

Takođe su uvedena i finansijska savetovališta koja su pružala informacije o potencijalnim kreditima i drugim izvorima finansiranja za start up firme kao i razne druge informacije sa finansijskog tržišta.

#### **REGRUTACIJA**

Od oko 150 zena koje su učestvovale u edukativnom programu u toku 2016. godine, njih pedesetak je redovno pohađalo radionice i kao priznanje dobilo diplomu na godišnjicu Udruženja - 1. decembra. Veliki broj polaznica se aktiviralo u Udruženju, kao članice, predavači ili volonteri. Grupe polaznica za prva dva ciklusa su formirane u saradnji sa Nacionalnom službom za zapošljavanje – Filijala za grad, tako sto bi služba dostavila Udruženju listu žena ciljne grupe koje bi Udruženje onda zvalo, obaveštavalo i animiralo za program. Sa prvim medijskim istupima Udruženja u oktobru i novembru 2016. godine otvorio se novi kanal za mobilizaciju polaznica koje su se same prijavljivale na sajtu Udruženja.

#### **EVALUACIJA**

Posle svake radionice, učesnice su popunjavale evaluacioni obrazac/upitnik koji je koncipiran tako da daje elemente koji omogućavaju kvantitativnu i kvalitativnu analizu radionice. Tako dobijeni rezultati su se objedinjavali na nivou ciklusa radionica. Kroz evaluacione obrasce i završne radionice polaznice imale su mogućnost da direktno utiču na prilagođavanje i usavršavanje programa. Na primer, jesenji ciklus uključio je sledeće novine proizašle iz predloga samih polaznica: finansijsko i preduzetničko savetovalište, kao i društveno i političko angažovanje na problemima rodne diskriminacije na tržištu rada.

Za kvantitativnu analizu koriste se ocene učesnica o izboru teme, sveobuhvatnost teme, predavaču, korišćenim sredstvima, primerima, praksi, primenljivost u praksi. Za kvalitativnu analizu koriste se komentari učesnica „o najsnažnijem utisku/saznanju“ i o njihovim



udruženje  
**ŽENE NA  
PREKRETNICI**

---

„predlozima“. Rezultati kvanitativne i kvalitativne analize prolećnog, jesenjeg i zimskog ciklusa nalaze se u Aneksu 4 u prilogu ovog Izveštaja.

Na kraju svakog ciklusa radionica organizovale su se završna radionica čiji je osnovni cilj da svi predavači, organizatori, koordinatori, medijatori i sve učesnice zajedno evaluiraju ostvarene rezultate i predlože mere za unapređenje Projekta.



## ODNOSI SA JAVNOŠĆU

### VIZULENI IDENTITET

Udruženje je od samog osnivanja radilo na svom vizuelnom identitetu.

Prilikom osnivanja i upisa u registar, Statutom je utvrđen znak Udruženja.



Znak Udruženja je autorsko delo dizajnerke, Marije Gačanović Gray, i predstavlja drevni simbol ženskog božanskog principa (ili „Kali Jantra“ u hinduizmu, kod starih Grka „Velika Majka Demetra“), a prema simbolizmu u savremenom grafičkom dizajnu sugerije tenziju, konflikt ili akciju. Boje simbolizuju: crvena - ljubav, strast, radost, ljubičasta – umetnost, strpljenje, čarobnjaštvo (boja vladara), narandžasta – plodnost, sjaj, bogatstvo.

Web site Udruženja je takođe izrađen, u skladu sa zahtevima savremenih komunikacija, na samom početku rada Udruženja i unapređivan je informacijama, saopštenjima, korisnim savetima (pravni saveti su sublimirani i postavljeni na sajt) koji su namenjeni javnosti, prvenstveno onoj koja do sada nije imala prilike da se sretne i upozna sa Udruženjem, ali i polaznicama, članicama Udruženja, partnerima i prijateljima Udruženja, jednom rečju svima onima koji su izrazili zainteresovanost za rad Udruženja. Tekstovi o Udruženju preuzimani su sa internet stranica, kao i sa portala (Udruženje poslovnih žena Srbije, Kuća dobrih vesti, Danas i drugi) ili je stavljan link ka tekstovima o radu Udruženja.

Paralelno sa internet stranicom, Udruženje je postavljalo tekstove, fotografije o radu Udruženja i na „facebook“. Broj posetilaca na FB je bio 1564, od kojih su 57% posetilaca bile žene starosti 45+ godina.

Za potrebe učestvovanja na „Serbian Vision“ – multi-kongresu Nemačko-srpske privredne komore dizajnirani su (od strane iste dizajnerke koja je uradila i logo Udruženja) i izrađeni Roll up, vizit karte i liflet. Dizajn roll up dodaje vizuelnom identitetu i stilizovano drvo (na naslovnoj strani ovog izveštaja) sa očekivanjima naših polaznica. Flajer, nov vizuelni i sadržajni prospekt Udruženja, predstavljen je na ovom skupu. Štampan je na srpskom jeziku i sadrži značajne podatke o nastanku, razvoju i poslovanju Udruženja. U pripremi je dopunjena i izmenjena varijanta, koja će se verovatno štampati i na engleskom jeziku.

### MEDIJI

U odnosu Udruženja – javnost posebna pažnja je posvećena najširoj javnosti koja nije imala direktnе kontakte sa Udruženjem i shodno tome, gotovo nikakve odnosno skromne informacije o poslovanju, efektima rada i razvoja. Nedovoljno prisustvo u javnosti odrazilo se



u relativno skromnijoj prisutnosti polaznica u radu radionica i savetovališta, izuzev polaznica koje su dolazile preko Nacionalne službe zapošljavanja. Povećanim prisustvom u javnosti, srazmerno je povećan i broj polaznica, ali što je još interesantnije njihova zainteresovanost za zajednički rad, umrežavanje i aktivno uključenje u aktivnosti Udruženja. U novembru 2016. godine, posle prvih medijskih nastupa 87.5% porastao je broj posetilaca Website.

Povećan je broj zainteresovanih za informisanje o Udruženju, u različitim emisijama daje se prostor različitim temama iz ove oblasti, pored elektronskih medija, velika pažnja posvećuje se i u štampanim medijima. Na taj način saradnja sa medijima se konstanto intenzivirala.

Tekstovi o Udruženju publikovani su više puta u dnevnim novinama **Politika, Danas i Telegraf**, kao i u časopisima **Biznis i finansije, Novi magazin, Ekonometar**.

Predstavnici Udruženja gostovali su na **Radio Beogradu II program** i u dve lokalne radio stanice u Mladenovcu. Kada se radi o televizijskim kućama, zapaženo je učešće na **RTS I program** i to u emisijama: **Beogradska hronika** i »**Tako stoje stvari**«, zatim »**Ekonomija i ja**« na **RTS II program**, na **TV Prvoj** »**150 minuta**«, jutarnji program **Pinka, Kopernikusa**. Na ovaj način, Udruženje doprinosi proširenju promotivne i informativne funkcije, s obzirom da se obim ciljne grupe zainteresovanih tako najviše povećava.

## JAVNI NASTUPI

Udruženje je u novembru 2016. godine učestvovalo sa interaktivnom preduzetničkom radionicom „Ekonomsko osnaživanje žena u dobu 45+“ na „**Serbian Vision**“ – multi-kongresu **Nemačko-srpske privredne komore**. Učešće Udruženja na kongresu je bilo vrlo zapaženo kako od strane organizatora tako i učesnika. S obzirom da je radionica organizovana u saradnji sa Udruženjem poslovnih žena Srbije, oba Udruženja su na početku skupa pozdravila učesnike i predstavila svoj rad i aktivnosti, kao i zajedničke aktivnosti u cilju ekonomskog osnaživanja žena. Radionica je bila organizovana u formi interaktivne panel diskusije sa uspešnim preduzetnicama. Preko 120 žena je dobilo informacije o preduzetništvu od žena koje su osnovale svoje firme, prošle kroz početne izazove i razvile svoj posao.

Tokom godine, organizovane su i različite vrste prezentacija: u **Kući ljudskih prava**, u **SO Čukarica, SO Mladenovac**, kao i **Okrugli sto u SO Čukarica**. Svi skupovi su iskorišćeni za jasno ukazivanje na postojanje rodne neravноправnosti na tržištu rada, ali i za promociju rada Udruženja koje pokušava da pruži rešenje za žene ciljne grupe. Na svim skupovima odziv je bio značajan, a reakcija i organizatora i učesnica veoma pozitivna i sa željom sa jedne strane da se podrže aktivnosti Udruženja a sa druge strane da se u njima učestvuje.



## PARTNERI

U toku 2016. godine Udruženje je ostvarilo saradnju sa više partnera, a navodimo one sa kojima je saradnja i formalizovana zaključenjem protokola/memoranduma o saradnji:

- U martu 2016. godine sa **Nacionalnom službom za zapošljavanje – Filijala za grad Beograd** zaključen je Protokol o poslovno-tehničkoj saradnji. Nacionalna služba se obavezala da na osnovu raspoloživih podataka u svom informacionom sistemu izvrši odabir i selekciju žena koje će na odgovarajući način informisati o programu Udruženja u cilju pružanja podrške i pomoći ovim ženama da se osnaže i oseposobe za ponovno radno angažovanje na novom poslu ili novoj karijeri. Udruženje se obavezalo da održi svoj program osnaživanja ciljne grupe žena.
- U maju iste godine sa **Udruženjem građana Centar za edukaciju i razvoj Psihofokus, Novi Beograd** zaključen je Protokol o saradnji. Psihofokus se obavezao da učestvuje u projektima i programima Udruženja u okviru svoje ekspertize, putem održavanja psiholoških radionica za grupe polaznica, i individualnog rada sa polaznicama. Udruženje sa svoje strane za realizaciju navedenih aktivnosti obezbeđuje polaznice, neophodne uslove, logistiku i resurse.
- U septembru 2016. godine sa „**Kućom ljudskih prava i demokratije**“, **Beograd** zaključen je Memorandum/Protokol o saradnji. Kuća ljudskih prava se saglasila da ustupi na korišćenje „biblioteke“ Kuće ljudskih prava sa tehničkom opremom Udruženju koje će u njoj obavljati svoje aktivnosti.
- U septembru iste godine sa **Udruženjem poslovnih žena Srbije, Beograd** zaključen je Memorandum o saradnji. Oba udruženja imaju za svoj cilj ekonomsko osnaživanje žena i smanjenje rodnog jaza na tržištu rada. Udruženja u skladu sa svojim misijama i ciljevima učestvuju u zajedničkim aktivnostima, projektima i programima. Udruženja su dogovorila da će zajedno aplicirati kod donatora za određene projekte.
- U decembru 2016. godine, sa **Centrom za primenjenu psihologiju d.o.o.**, preduzećem za istraživačko – razvojne usluge, grafičko – izdavačku delatnost i komercijalne poslove iz Beograda zaključen je Memorandum o saradnji. Centar za primenjenu psihologiju i Udruženje prepoznali su zajedničke ciljeve u pogledu osnaživanja nezaposlenih žena starosti 45+ kao i uopšte u pogledu domena društveno odgovornog ponašanja, te je Centar prihvatio da učestvuje u projektima i programima Udruženja u okviru svoje ekspertize i to putem savetovanja, odnosno organizovanja seminara iz različitih oblasti primenjene psihologije, izrade i distribucije psiholoških mernih instrumenata (testova sposobnosti, inventara ličnosti i drugih), kao i svim drugim prigodnim oblicima učešća.



## DONACIJE

Udruženje se na početku svog rada, sve do juna meseca 2016. godine finansiralo iz ličnih finansijskih doprinosa osnivača.

Prva donacija dobijena je u junu 2016. godine od Kontrole letenja Srbije i Crne Gore, SMATSA. doo, Beograd. U skladu sa Ugovorom o donaciji, donatoru je dostavljen Izveštaj o načinu trošenja sredstava po Ugovoru o donaciji u januaru 2017. godine, bez ikakvog prigovora donatora.

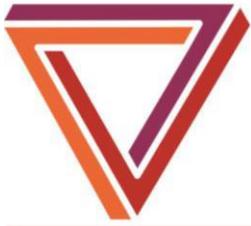
Udruženje je učestvovalo na konkursu Međunarodnog ženskog kluba (International Women's Club) Beograd. Napor Udruženja su prepoznati i Međunarodni ženski klub je prihvatio projekat Udruženja i odobrilo određena sredstva za aktivnosti Udruženja koje treba da se realizuju do 30. juna 2017. godine.

Udruženje je kandidovalo svoj projekat i na konkursu Human Rights Fund, Holandske ambasade u martu 2016. godine. Na žalost, projekat nije dobio podršku.

Udruženje je učestvovalo i na konkursu Zajednici zajedno 2016, u saradnji sa lokalnim samoupravama, NIS a.d. Novi Sad, ali kandidovani projekat nije bio izabran.

Kao partner na Projektu, Udruženje je sa Udruženjem poslovnih žena Srbije učestvovalo na konkursu „Za poboljšanje ekonomskog položaja žena“ Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, Sektora za razvojne poslove i poslove planiranja, Grupe za unapređenje rodne ravnopravnosti, u novembru 2016. godine.

U oktobru 2016. godine, posle prihvaćenog Pisma o namerama, Udruženje je podnelo prijavu na konkurs VGIF, međunarodnog ženskog fonda sa sedištem u Sjedinjenim državama. VGIF obezbeđuje donacije za globalne aktivnosti, u celom svetu, kako bi podržao projekte koji unapređuju prava žena i devojčica.



## REZULTAT AKTIVNOSTI

### Prva godina Udruzenja “Žene na prekretnici”: 1016

- ✓ **150** - polaznica pristupilo edukativnom program
- ✓ **50** - polaznica uspeno zavrsilo celokupan program

Održano

- ✓ **3** - edukativnih ciklusa
- ✓ **42** - radionice
- ✓ **22** - grupna savetovalista
- ✓ **90** - individualnih savetovalista
- ✓ **21** - predavaca ucestvovalo

Društvene mreže

- ✓ **1564** – posetilaca Facebook-a
- ✓ **57%** - zene starosti 45+ godina
- ✓ **87,5%** - porastao broj posetilaca Sajta u novembru, 2016.

Partneri

- ✓ **5** memoranduma/protokola o saradnji sklopljeno sa partnerima

Javni nastupi

- ✓ **3** javna nastupa

Mediji

- ✓ **16** medijskih nastupa



## **POGLED U BUDUĆNOST – PLAN ZA 2017. GODINU**

I u 2017 godini, Udruženje će nastaviti sa edukativnim programom te planira da organizuje najmanje 50 radionica i savetovališta i tako doprinese osnaživanju i povezivanju najmanje 300 žena starosti 45+ koje su ostale bez posla.

Posebna pažnja će se posvetiti jačanju preduzetničkog duha i pružanju psihološke podrške. Planira se takodje osnivanje klubova za zena 45+ na opštinama koje bi vodile i uređivale same članice.

Novina u 2017. godini će biti pojačani rad na lobiranju za prava žena u vezi rada. To će uključivati izradu izveštaja o položaju i izazovima žena koje gube posao u srednjim i starijim godinama i posledicama koje to ima na njih, njihove porodice i društvo. Ovaj izveštaj biće namenjen široj javnosti, lokalnoj samoupravi, političkim strukturama i donatorima. Takođe, Udruženje planira da redizajnira sajt i usmeri ga prema potrebama članica i polaznica kroz pružanje korisnih informacija, materijala i pružanje platforme za međusobnu komunikaciju.

Udruženje će raditi na širenju broja članova, učesnica na radionicama, povećanju broja radionica, i uključenju većeg broja stručnjaka kao predavača.

Udruženje će u narednom periodu nastaviti da ulaže posebne napore u mobilisanju finansijskih sredstava kao i povezivanju sa lokalnim samoupravama. Udruženje želi da svoj rad proširi na celu teritoriju Srbije.



## FINANSIJSKI PLAN ZA 2017. GODINU

Na konkursu Međunarodnog ženskog kluba (International Women's Club) Beograd Udruženju je odobreno 464.000 RSD. za aktivnosti Udruženja u periodu januar - jun 2017. godine.

U dogovoru sa donatorom sredstva će biti alocirana na sledeći način:

Radionice i savetovališta	148,000
Re-dizajniranje i održavanje društvenih mreža i IT usluge	80,000
Izveštaj o rodnoj diskriminaciji	100,000
Knjigovodstvo	36,000
Štampanje materijala	20,000
Administrativne usluge	80,000
<b>UKUPNO</b>	<b>464,000</b>



## FINANSIJSKI IZVEŠTAJ

Nadzorni odbor, u skladu sa članom 13. Statuta Udruženja podnosi izveštaj na svakoj sednici Skupštine. Nadzorni odbor je na svojoj sednici održanoj 16. maja 2017. godine između ostalog usvojio predlog Izveštaja o finansijskom poslovanju u 2016. godini.

U godišnjem planu aktivnosti za 2016. godinu, predviđeno je da se nakon izrade zvaničnog projekta sa precizno navedenim aktivnostima Udruženja, preduzmu intenzivne aktivnosti na pribavljanju odgovarajućih sredstava od nadležnih institucija, odnosno potencijalnih domaćih i stranih donatora/partnera, kako bi se u narednom periodu mogli u kontinuitetu realizovati statutom predviđeni ciljevi i aktivnosti, što je i urađeno u aprilu mesecu, a nastaviće se i u narednom periodu.

U postupku realizacije navedenih aktivnosti Udruženje je uspelo da sredinom 2016. godine sa SMATSA-Uprava za kontrolu leta Srbije i Crne Gore, Beograd, zaključi Ugovor o donaciji u iznosu od 1.000 evra, koja su uplaćena 06.06.2016. godine u dinarskoj protivvrednosti od 123.274,00 RSD.

S obzirom na iznos dobijene donacije i da su sredstva po tom osnovu uplaćena sredinom godine, organi Udruženja su bili svesni da će u narednom periodu i dalje biti zastupljen volonterski način rada koji pružaju njegovi osnivači, kao i da će se isti pristup zahtevati i od angažovanih predavača, koji su od početka osnivanja imali puno razumevanja za finansijsku situaciju Udruženja i pružali maksimalnu podršku u ostvarenju ciljeva i zadataka Udruženja.

U daljem tekstu navećemo strukturu najznačajnijih troškova koji su pokriveni od dobijenih sredstava: troškovi osnivanja i registracije Udruženja, troškovi vođenja poslovnih knjiga, učešće na seminaru o mobingu na radnom mestu, troškovi organizovanja radionica/savetovališta (priprema i štampa materijala /evaluacije,spiskovi prisutnih, program/, novinari/, oprema i pribor, projektor, dizajner, pres materijal, taxi, posluženje), izrada i štampa Potvrda za polaznice, troškovi učešća na multikongresu "Serbian-Vision" (flajeri, roll-up,vizit karte), provizija banke i ostalo (detaljnije u Izveštaju o finansijskom poslovanju u 2016. godini).

Na osnovu kontinuiranih aktivnosti koje je Udruženje sprovodilo u cilju obezbeđivanja potrebnih finansijskih sredstava za dalji rad, u poslednjem kvartalu 2016. godine zaključen je Ugovor sa Međunarodnim klubom žena, Beograd na osnovu kojeg su sredstva uplaćena pred kraj godine, odnosno 29.12.2016. godine. Namena ovih sredstva je pokrivanje troškova za sprovođenje tekućih aktivnosti u cilju realizacije Programa radionica 16+, koji će se realizovati u 2017. godini. Način trošenja ovih sredstava, biće predmet analize narednog finansijskog izveštaja.



## ANEKS 1

### BIOGRAFIJE PREDAVAČA

**Jelena Kantar Kostić**, diplomirani pravnik sa preko petnaest godina iskustva u HR-u, prodaji i konsaltingu. Poslednjih godina je usmerena na koučing, sa posebnom ekspertizom u emocionalnom koučingu, kao i na obuke koje imaju za cilj poboljšanje komunikacije i razvoj preuzetništva. Kroz projekte i treninge posebnu pažnju usmerava na razvoj ljudskog potencijala i veruje u učenje kao osnov napredka u 21. veku. Jelena je preuzetnik, vlasnik Echo centra. Formalno obrazovanje: Diplomirani pravnik (Pravni fakultet, Beograd)

**Jovanka Trifunović** je, nakon završetka Ekonomskog fakulteta u Beogradu, radila u više domaćih banaka. Kao samostalni saradnik za mala i srednja preduzeća, radila je na poslovima kreditiranja malih i srednjih preduzeća i preuzetnika i garancijskim poslovima. Karijeru nastavlja najpre kao samostalni saradnik za SME klijente, a zatim kao zamenik menadžera Filijale. Radila je na poslovima sa privredom orijentisanim na privlačenje novih komitenata, obavljala prodaju bankovnih proizvoda, koordinisala rad službi poslova sa stanovništvom i privredom i bila zadužena za brojne vidove redovnih bankarskih aktivnosti. Nakon banke, radila je u osiguravajućoj kući u Beogradu.

**Maja Vujović**, vlasnica agencije Compass Communications, ima deset godina iskustva u razvoju organizacija, timova i pojedinaca, kroz projekte razvoja kapaciteta, kao i elektronske i klasične obuke, u rasponu od coachinga, do grupa sa 50 učenika.

Karijeru je započela u medijima, vrlo mlada, da bi kasnije diplomirala dramaturgiju na FDU, kao student generacije. Bavila se medijskim radom u štampi, na radiju i televiziji, u zemlji i svetu, a uporedno je radila u sferi oglašavanja, marketinga i odnosa s javnošću. Početkom 90-ih je napustila zemlju i u sledećoj deceniji obe karijere nastavila najpre u Aziji, a potom u Severnoj Americi. Po povratku u Beograd, bila je konsultant na kapitalnim razvojnim projektima UNDP i EU. Tokom treće decenije rada, najaktivnija je kao trener i pionir e-učenja uživo, a u poslednje vreme se vraća pisanju. Od najmlađih dana je pasionirani pobornik IKT rešenja i dokazani aktivista.

**Milijana Ilić**, pravnica, do sada je radila na raznovrsnim pravnim poslovima – u opštinskim organima uprave, privrednim društвima, ustanovama kulture, i u samostalnoj advokatskoj delatnosti. Posebno je posvećena dobrotvornom radu, ima veliko iskustvo volonterskog rada kroz nevladin sektor, u raznim oblastima, uključujući socijalnu delatnost (na unapređenju zaštite i društvene brige o deci bez roditeljskog staranja). Trenutno polje interesovanja joj je prepoznavanje problema, pomoć i podrška jednom od najugroženijih slojeva društva – ljudima starijeg životnog doba. Svoj doprinos ciljevima Udruženja vidi kroz pravnu pomoć radi zaštite interesa osoba koje su nakon 45. godine ostale bez posla.

**Nenad Gujančić** je diplomirao na Fakultetu organizacionih nauka, odsek menadžment. Na Alternativnoj Akademskoj Obrazovnoj Mreži završio je specijalističke studije "Tranzicija i rekonstrukcija". Već deset godina je angažovan na brokerskim pozicijama u više kompanija. Trenutno je zaposlen na poziciji menadžera za poslovni razvoj u firmi Wise broker. Objavio je veliki broj stručnih radova na temu akcionarstva i berzanskog poslovanja, a redovno objavljuje berzanske analize i komentare u domaćim pisanim i elektronskim medijima.

**Ružica Zorkić-Radičević** – po obrazovanju je diplomirani geograf – PMF Univerziteta u Beogradu, po zanimanju: novinarka i urednica u RTS-u. U preko 20 godina dugoj novinarskoj karijeri, najviše se bavila oblastima rada, zapošljavanja i celoživotnog učenja. Pisala je i uredjivala više časopisa i radio i TV emisija. Od 2008. uredjuje i vodi emisiju LEKSIKON, u kojoj je kroz intervjuje predstavila preko 200 sagovornika – ljudi posvećenih radu. Polaznik je prve generacije PR menadžera u Srbiji (1993.), treninga prodaje u Bell Pagette (1994.), nekoliko seminara Adižes Instituta. Od 2006. godine,



## udruženje ŽENE NA PREKRETNICI

kao trener i konsultant, primenjuje nemačku interaktivnu metodu učenja odraslih (razvoj preduzetništva kroz trening preduzetnika) – CEFE, a od 2011. i RONJA – program osnaživanja žena, realizovan uz podršku Udruženja poslovnih žena.

**Snežana Miladinović**, po obrazovanju tehnolog, diplomirala je na Poljoprivrednom fakultetu u Beogradu. Ima dvodecenijsko iskustvo u poslovima sa hartijama od vrednosti i korporativnim poslovima. Radila na Robnoj berzi Beograd, Beogradskoj berzi, bila je član Nadzornog odbora udruženja Berzi i berzanskih posrednika. Od 1998.god. radi u brokersko-dilerskom društvu Dunav Stockbroker ad Beograd. Radila na poslovima brokera, kao i na poslovima izdavanja dužničkih i vlasničkih hartija, smanjenja kapitala, ponudama za preuzimanje i ostalim poslovima iz domena hartija od vrednosti i berzanskog i vanberzanskog poslovanja. Sada je na poziciji izvršnog direktora BDD Dunav Stockbroker ad Beograd.

**Snežana Nikolić** je diplomirala na Ekonomskom fakultetu u Kragujevcu. Od prvog posla referenta, brzo postaje glavni projektant u računskom centru, a potom i direktor finansija u osiguranju. Nastavlja sa poslovima internog revizora, ovlašćenog internog revizora i postaje direktor interne revizije. Nekoliko godina je konsultant u Agenciji za regionalni razvoj malih i srednjih preduzeća, a u Nacionalnoj korporaciji za osiguranje stambenih kredita (NKOSK) radi kao ovlašćeni interni revizor. Pored konsultantskih usluga, držala je obuke na teme preduzetništva. Pohađala je obuku pod okriljem EU i angažovana je kao trener u okviru projekta „Nefinansijska podrška sektoru MSP u Srbiji“. Predavač je Udruženja internih revizora i Univerziteta Singidunum. Licencirani je interni revizor, ovlašćeni računovođa, ovlašćeni posrednik i zastupnik za sve vrste osiguranja, kao i ovlašćeni posrednik za informisanje o dobrovoljnim penzionim fondovima. Član je Komore ovlašćenih revizora Srbije, Udruženja Internih revizora Srbije i Saveza računovođa i revizora Srbije.

**Dr Tatjana Mamula** se više od 20 godina bavi istraživanjima marketinga i javnog mnjenja. Diplomirani je ekonomista, magistar menadžmenta i doktor organizacionih nauka. Od 2001. godine, vodi istraživačku firmu MASMI. Bila je vođa tima, trener, konsultant, menadžer i kouč na preko 500 projekata. Od nedavno je preduzetnica u firmi za koučing i konsalting "ACT2B". Bavi se i mentorstvom, a sertifikat ICF (International Coach Federation, SAD), podrazumeva pravo da može da vodi treninge i mentoring koučeva u oblasti NLP-a. Akreditovani je konsultant za razvoj malih i srednjih preduzeća i mentor Cherie Blaire fondacije. Od 2012. godine, profesor je na Univerzitetu Metropolitan, gde predaje predmete Marketing istraživanja, Ponašanje potrošača, Brend menadžment. Član je strukovnih udruženja: ESOMAR (Svetsko udruženje za marketing istraživače), ICF (International Coach Federation), SEMA (Srpsko udruženje za marketing), Udruženja poslovnih žena, Srpske asocijacije menadžera (SAM) i drugih.

**Tijana Sekulić**, SMS konsultant, trener, vlasnica agencije AT CONSULTING, se posle završenog Arhitektonskog fakulteta u Beogradu, pre skoro decenije, osamostalila kao preduzetnica, da bi ostvarila svoju kreativnost u oblasti dizajna, brendiranja i izrade marketinških projekata. Od 2006.g, primenjuje nemačku interaktivnu metodu učenja odraslih (razvoj preduzetništva kroz trening preduzetnika) kao međunarodno sertifikovani CMC konsultant (Certified Management Consultant). Realizuje brojne treninge na teme preduzetništva i promocije, uz podršku CEFE Srbija, EBARD, Udruženja poslovnih žena Srbije, Ambasade SAD, HD Evropske konsalting grupe i USAID-a. Članica je regionalne radne grupe SEECEL, gde sa stručnjacima iz cele jugoistočne Evrope radi na poboljšanju rada trenera u sferi ženskog preduzetništva. Članica je Udruženja poslovnih konsultanata Srbije i Udruženja poslovnih žena Srbije. Dobitnica je nagrade "Cvet uspeha za ženu zmaja" (2008.) koje dodeljuje Udruženje poslovnih žena Srbije.

**Vesna Bajković**, diplomirani psiholog, tokom studiranja i na početku karijere volontirala u nekoliko NVO, kasnije stekla višegodišnje iskustvo u radu u oblasti ljudskih resursa na menadžerskim pozicijama. Sertifikovani je menadžer za ljudske resurse. Paralelno, dugi niz godina intenzivno se edukuje iz oblasti psihoterapije, stekla je diplomu TA praktičara, a trenutno je psihoterapeut Transakcione analize pod supervizijom.



udruženje  
**ŽENE NA  
PREKRETNICI**

---

**Vesna Čekić**, diplomirala je psihologiju na Filozofskom fakultetu u Beogradu. Poseduje iskustvo u oblasti obrazovanja, marketinga i zapošljavanja. Od 2003 bila načelnik Odeljenja za profesionalnu orientaciju i planiranje karijere u Direkciji Nacionalne službe za zapošljavanje Republike Srbije. Ustavila Standard rada za psihološke savetnike na poslovima profesionalne orientacije i planiranja karijere. Jedan je od autora Strategije karijernog vođenja i savetovanja u Srbiji. Konsultant i koautor u brojnim projektima za izradu i primenu strateških dokumenata, urednik i koautor publikacija vezanih za karijerni razvoj. Ekspert za psihološku procenu radnih potencijala. Inicijator i koautor radionica za psihološko osnaživanje nezaposlenih. Autor i voditelj radionica za mlade talente. Učesnik na brojnim stručnim skupovima. Od 2011 član je Nacionalnog prosvetnog saveta. Član je Društva psihologa Srbije. Više od 15 godina saradjuje sa Psihološkim krugovima. U radu primenjuje metodologiju REBT /racionalno emocionalno bihevioralna terapija/.

**Nadica Hegeduš**, Diplomirani psiholog, Univerzitet u Beogradu; Direktor PsihoFokusa; Transakcioni analitičar – Psihoterapeut sa nacionalnim sertifikatom za psihoterapiju; Dugogodišnje iskustvo kao psihoterapeut, savetnik, menadžer, trener

**Zorica Ličina**, pravnik sa preko 30 godina iskustva na svim pravnim poslovima, a najviše na poslovima zastupanja pred sudovima i državnim organima, licencirani medijator na listi medijatora Ministarstva pravde RS, a od početka 2016. godine je nezaposlena, kada se uključuje u volonterski rad Udrženja i u rad pravnog savetovališta.

**Ljiljana Marković**, Regionalna agencija za razvoj i evropske integracije, Beograd

**Preduzetnice:**

**Mirjana Lukić**, direktor Agencije za zapošljavanje "Mirna kuća",

**Miroslava Jovanović**, vlasnica "Noveksa", firme za proizvodnju kožne galerterije

**Tatjana Jevđović**, osnivač d.o.o "Beauty Imagini"

**Žaklina Nedeljković**, ambulanta za zdravstvenu negu "Mobilna sestra";

**Ljiljana Bajić Bibić**, preduzeće "Nutri Bios" i

**Tanja Vučićević**, preduzeće "Art Ival".



## ANEKS 2

### PROGRAM RADIONICA/SAVETOVALISTA ZA NOVEMBAR/DECEMBAR 2016. GODINE

#### 1. Uvodna: Ideja programa

Udruženje/Psihofokus

Savetovalište/Psihofokus

Specijalna psihološka, Vesna Čekić

01.11. utorak od 17:00

02.11. sreda od 17:00

03.11. četvrtak od 17:00

#### 2. Psihološka orijentacija i podrška:

"Životna kriza – šansa ili gubitak"

Psihofokus

Savetovalište/Psihofokus

Specijalna psihološka, Vesna Čekić

08.11. utorak od 17:00

09.11. sreda od 17:00

10.11. četvrtak od 17:00

#### 3. Upravljanje karijerom:

"Pomoći i podrška u traženju posla"

Maja Vujović

Savetovalište/Psihofokus

Savetovalište (pravno)

15.11. utorak od 17:00

16.11. sreda od 17:00

17.11. četvrtak od 17:00

#### 4. Lični razvojni plan:

"Upravljanje karijerom"

Maja Vujović

Savetovalište/Psihofokus

Savetovalište (.....)

22.11. utorak od 17:00

23.11. sreda od 17:00

24.11. četvrtak od 17:00

#### 5. Razgovor sa preduzetnicama

Savetovalište/Psihofokus

Godišnjica Udruženja

29.11. utorak od 17:00

30.11. sreda od 17:00

01.12. četvrtak od 17:00

#### 6. Otkrijete svoje preduzetničke osobine:

"Osobine važne za preduzetništvo"

Tijana Sekulić

Savetovalište preduzetničko:

Snežana Nikolić

Savetovalište/Psihofokus

06.12. utorak od 17:00

07.12. sreda od 17:00

08.12. četvrtak od 17:00

#### 7. Preduzetništvo

Razgovor sa preduzetnicama

Savetovalište/Psihofokus

Savetovalište (....)

13.12. utorak od 17:00

14.12. sreda od 17:00

15.12. četvrtak od 17:00

#### 8. Finansijska podrška:

"Gde i kako do investicija za pokretanje posla"

Tim finansijski

Savetovalište/Psihofokus

Savetovalište (....)

20.12. utorak od 17:00

21.12. sreda od 17:00

22.12. četvrtak od 17:00

#### 9. Završna radionica

23.12. petak u 17:00



**ANEKS 3**

**SAŽETI IZVEŠTAJ O RADU PRAVNOG SAVETOVALIŠTA  
UDRUŽENJA**

Pravna radionica Udruženja se, nakon pokazanog interesovanja polaznica za pravnu pomoć i podršku, fokusirala na primarnu pravnu zaštitu, odnosno besplatno davanje pojedinačnih pravnih saveta.

Jasno se javila potreba za obrazovanjem posebnog savetovališta u okviru Udruženja, pa je na sastanku sa pOlaznicama prve grupe, 19. januara 2016. godine, formirano Pravno savetovalište, a zvanično je počelo sa radom 5. februara.

Savetovalište daje besplatne pravne savete polaznicama Udruženja iz oblasti radnih odnosa i u vezi sa radnim odnosima. Formiranje Savetovališta je jedan od primera interakcije Udruženja i polaznica iz prve - pilot grupe. Pilot grupu su činile žene koje su primile otkaz u Privrednoj komori Srbije. Iz grupe se jedna polaznica (Gordana Bešir Lasica) odmah aktivno uključila u rad Udruženja, a zatim i druga polaznica (Zorica Ličina), pa je tako formiran tim Savetovališta koji čine pravnice: Milijana Ilić iz Udruženja, Gordana Bešir i Zorica Ličina, polaznice prvog ciklusa (koje su kasnije potpisale pristupnace radi učlanjenja u Udruženje).

Rad Savetovališta kontinuirano podržava Gordana Jeremić Zec, iz Udruženja, koja od početka priređuje materijale Savetovališta (obrađena pravna pitanja) u elektronskom obliku i blagovremeno ih objavljuje na društvenim mrežama i na sajtu Udruženja. Na ovaj način Udruženje omogućava i udaljenim klijentima da koriste besplatne pravne savete iz navedene oblasti.

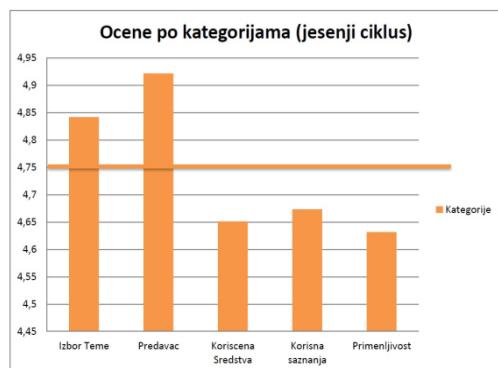


## ANEKS 4

### Ocene jesenjeg ciklusa

## OCENE U BROJKAMA

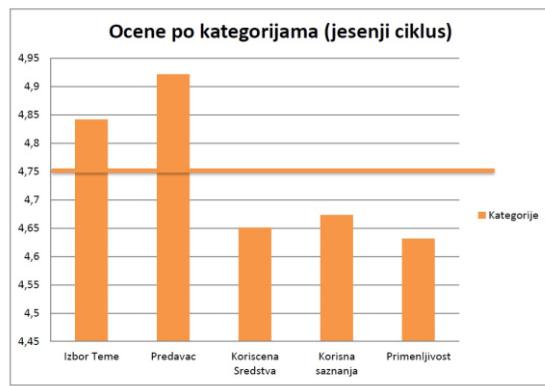
Radionice



### Ocene zimskog ciklusa

## OCENE U BROJKAMA

Radionice





## KVALITATIVNE OCENE (selekcija)

### Najjače saznanje

- ✓ *Slobodna razmena razmišljanja i osećanja*
- ✓ *Osećaj olakšanja biti u grupi sa sebi sličnim: "Najzad sam na pravom mestu."*
- ✓ *"Podsticaj i ohrabrenje."*
- ✓ *"Mogućnost iskoraka."*
- ✓ *"Svaki razgovor me inicira da sve više mislim u pravcu moje privatne firme ."*
- ✓ Porast samopouzdanja i otvorenosti polaznica
- ✓ Možda sam pobedila sramežljivost, otvoreno sam rekla kako se osećam i mislim, veoma mi je bilo prijatno
- ✓ Oslobođila sam se straha, vratilo mi se samopouzdanje, naučila sam da sebe predstavim na pravi način. Hvala!
- ✓ Zanimljivo je komunicirati sa većim brojem osoba, ne radim to često
- ✓ Ponovo slušam i opet mi se čini sve ču lako , ali nije baš tako
- ✓ Prvi put se srećem sa ovom temom pa mi je sve konfuzno (preduzetništvo).

### Predlozi polaznica

- ✓ Više vremena i tema za psihološka pitanja, na primer 'Odlaganje rešavanja problema'
- ✓ Više termina za preduzetničke teme, posebno radionice sa uspešnim preduzetnicama
- ✓ Polaznice da nađu načina da pomognu jedna drugoj i da se međusobno kontaktiraju
- ✓ Što više predavanja o komunikaciji
- ✓ Samo nastavite istim tempom, polako i jasno